

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

РУСКИ ЈАЗИК

I ГОДИНА

Скопје, ДЕКЕМВРИ 2014

СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВОВЕД

Предметот руски јазик како втор странски јазик е застапен во наставниот план за гимназиското образование, уметничкото образование и како општообразовен предмет во средното четиригодишно стручно образование од прва до четврта година.

Современата настава по странски јазици за учениците ја определува широко сфатената цел за усни и писмени комуникациски компетенции на странскиот јазик проширени со читачки, социокултурни и интеркултурни компетенции. Наставата е насочена кон ученикот како субјект во наставниот процес, неговиот когнитивен, афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа за доживотно учење.

Предметот руски јазик за прва година на четиригодишното средно образование се изучува со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Наставната програма е наменета за наставата по руски јазик за гимназиските, уметничките и четиригодишните средни стручни училишта и спортската акедмија.

Појдовни основи за изготвувањето на наставната програми за I (прва) година во средното образование се:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странските јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹;

- Постигањата на учениците од деветгодишното основно образование, односно постигнато ниво A2 (темелно ниво) согласно *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците би требало да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво) и A2 (основно ниво);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво) и B2 (самостојно ниво);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво) и C2 (највисоко ниво).

Според сегашните услови за учење на рускиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво). По првата година учење на рускиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на рускиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година), може целосно да се достигне B1 (преодно ниво). Постигнувањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до IV година)

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, почитување на многујазичноста и збогатување на општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции;
- да се стимулира изучувањето на рускиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;
- да се стимулира изучувањето на рускиот јазик, заради економскиот и бизнис интересите на обете земји.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО I ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да формира и развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- да формира елементарни навика и умеања за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;
- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според Заедничката европска референцијална рамка (Портфолио).

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **ЦЕЛИ** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **АКТИВНОСТИ** предложени се низа активности кои произлегуваат од поставените цели и упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

ОПЕРАТИВНИТЕ ЦЕЛИ од наредната колона произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни и интеркултурни компетенции треба да се стекнат учениците за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година на изучување на рускиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите на оценување.

Колоната **СОДРЖИНИ/КОМПОНЕНТИ** претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната притоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **ПРИМЕРИ** прикажани се неколку примери за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ

1. РУССКИЕ СЛОВА
2. ДАВАЙТЕ ПОЗНАКОМИМСЯ!
3. ИЗ КАКОЙ ВЫ СТРАНЫ?
4. ГДЕ МЫ ЖИВЁМ?
5. КАКАЯ У ВАС СЕМЬЯ?
6. КЕМ ОНИ РАБОТАЮТ?
7. СКОЛЬКО СТОИТ?
8. ПОКАЖИТЕ МНЕ ГОРОД!
9. ПРИЯТНОГО АППЕТИТА!

Вештини

ЦЕЛИ

АКТИВНОСТИ

СЛУШАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да разбира невербални елементи во комуникацијата; ➤ да распознава основни интонациски модели; ➤ да реагира невербално и да ја разбира поставената задача; ➤ да го разбира најчесто употребуваниот вокабулар; ➤ да го идентификува слуховно акцентот во зборовите; ➤ да го идентификува и препознава мекиот знак; ➤ приближно да разбира непознати зборови во познат контекст од општопозната тематика; ➤ да разликува нагорна и надолна интонација; ➤ слуховно да идентификува конкретни информации во куси текстови на општопознати теми, составени од познати јазички елементи; ➤ да започнува да гради сопствена стратегија за разбирање при слушање; ➤ да разбира едноставни упатства; ➤ да разбира глобално и детално значење на слушнат краток текст со содржина од секојднениот живот; ➤ да издвои информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Слушање аудиоснимки или изворни говорници (наставникот). ❖ Препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување итн. ❖ Вежби за асоцијација, за поставување претпоставки. ❖ Идентификување и подвлекување графемски и фонетски симболи соодветни на симболите. ❖ Вежби со слушање и подвлекување слогови. ❖ Пополнување на празнини во реченици, табели, дополнување на реченици по слушнат текст. ❖ Поврзување на слики со слушнат текст. ❖ Употреба на современи дидактички средства. ❖ Донесување заклучок врз основа на наслови и слики. ❖ Идентификување на: зборови, структури и изрази во контекст. ❖ Одговарање на отворени прашања. ❖ Подредување на дадените информации во табели, зборови во реченици или текст.
----------------	---	---

ЧИТАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- да се оспособува да препознава усно усвоени форми во нивната графичка форма;
 - да се оспособува да ги дискриминира јазичните елементи предвидени за оваа година во подолги реченици (интензивно читање);
 - глобално да разбере информативен текст проследен со визуелни документи;
 - да разбира кратки и едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика вклучувајќи ја и интернационалната;
 - да разбере кратко и едноставно неформално писмо; разбира конкретни информации во натписи, соопштенија, плакати, реклами, проспекти, ТВ програми;
 - користи дополнителни стратегии за разбирање на непознат текст со помош на контекстот; илустративниот материјал, интернационалната лексика;
 - да се оспособува да идентификува конкретни информации во куси текстови на општи теми составени од познати јазични елементи;
 - да се оспособува да ја разбира и развива главната идеја (мисла) во куси текстови на општи теми.
- ❖ Вежби со читање и идентификување зборови, подвлекување графема, подвлекување изрази.
 - ❖ Вежби со читање реченици и подвлекување зборови и делови на реченици.
 - ❖ Вежби со читање и препознавање на мекиот изговор
 - ❖ Гласно читање дијалози во парови и текстови.
 - ❖ Пополнување зборови во реченици, довршување на реченици.
 - ❖ Пополнување празни места во текстови, табели и реченици.
 - ❖ Трансформации на реченици.
 - ❖ Трансфорирање на текстови од една во друга форма: дијалог, интервју, драматизација и сл.
 - ❖ Трансфер на информации со графички приказни.
 - ❖ Вежби со читање избрани текстови и пополнување реченици.
 - ❖ Вежби за асоцијација, за поставување претпоставки.
 - ❖ Донесување заклучок врз основа на наслови и слики.
 - ❖ Поврзување текстови со слики.
 - ❖ Подредување зборови, реченици, пасуси, слики и сл.
 - ❖ Подредување на реченици и пасуси од краток и едноставен текст по логичен редослед.
 - ❖ Одговарање на отворени прашања.
 - ❖ Давање наслови на одредени делови на текст.

ЗБОРУВАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- да ги изговара правилно фонемите од рускиот фонетски систем;
- да ги изговара правилно фонемите од рускиот фонетски систем со посебен акцент на фонемите чиј изговор влијае на разбирањето;
- да ги изговара зборовите со правилно нагласување на акцентот;
- да изговара цели реченици со правилната интонација и ритам;
- да може да комуницира применувајќи ги комуникативните модели и јазични елементи кои се предвидени за оваа година;
- да може да ги изразува своите ставови, размислувања и реакции;
- да се изразува со доволно јасен изговор и покрај можноста да се побара од него да го повтори кажаното;
- да постави /одговори на едноставни прашања во врска со личните податоци, семејството, интересите, вкусовите, слободното време, здравствената состојба и сл. ; даде краток и едноставен опис на лица, предмети, околина, настани... ;
- да користи сопствени стратегии за усно изразување.

а) Говорна интеракција

- ❖ Повторување на фонemi.
- ❖ Повторување на зборови.
- ❖ Изговор на минимални парови римувалки и брзозборки.
- ❖ Вежби со репродукција и продукција на зборови.
- ❖ Вежби со репродукција и продукција на реченици.
- ❖ Поставување прашања и одговарање на истите.
- ❖ Играње по улоги според дадени модели.
- ❖ Симулации проследени со движења.
- ❖ Подготовки и изведби на едночинки и кратки пиеси.
- ❖ Драматизации.
- ❖ Учество во кратки комуникативни ситуации.
- ❖ Барање/давање информации.
- ❖ Вежби со продукција на реченици, прашања и одговори, варијации на дадени дијалози и креирање нови, играње по улоги, наратија по слики, опишување.

б) Усно искажување

- ❖ Активности за стимулирање на креативното мислење на ученикот/ученичката (дискусии во парови, групи, панел итн.).
- ❖ Опишување и раскажување по слики, видеоматеријали и сл.
- ❖ Продукција на кратки искази.
- ❖ Прераскажување на кратки едноставни текстови.
- ❖ Вежби со користење пантомими и мимики.
- ❖ Игровни активности од типот: глув телефон...

ПИШУВАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи да го препознава односот фонема графема;
 - да ги пишува правилно руските букви;
 - да се оспособува правилно да ги употребува интерпукциските знаци;
 - да правилно да пишува кратенки;
 - да пишува зборови со приближна фонетска точност (но не секогаш и правописна) која одговара на неговиот устен вокабулар;
 - да пишува кратки пораки, кратки неформални писма, честитки и разгледници;
 - да пополнува формулари;
 - да се оспособи да пишува куси насочени состави во кои се искажуваат лични и други информации и пораки.
- ❖ Подредување зборови во слеана низа.
 - ❖ Пишување по диктат.
 - ❖ Вежби со пишување кратенки.
 - ❖ Вежби со пополнување на испуштени букви во зборовите.
 - ❖ Вежби со пополнување формулари.
 - ❖ Довршување реченици, комплетирање на отворени дијалози, пополнување текстови со испуштени зборови.
 - ❖ Пишување пораки, пријателски писма, честитки, разгледници, имејл пораки итн.
 - ❖ Пишување на формални и неформални писма.
 - ❖ Пишување краток едноставен состав според дадени слики, аудитивни или визуелни информации, или насоки од наставникот.
 - ❖ Подредување реченици и/или параграфи од даден текст.
 - ❖ Изработка на одделенски весник или постер.
 - ❖ Самостојна изработка на тематски постери и сл.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ	СОДРЖИНИ	ПРИМЕРИ
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да го привлече своето внимание на јавни места; ➤ да искажува сопствени ставови кон мислењето на соговорникот; ➤ да поканува и да одговара на покана; ➤ да честита празник, роденден или некој настан и да ги изрази своите желби по тој повод; ➤ да се јави или да одговори на телефонски повик; ➤ да комуницира по телефон; ➤ да го искаже своето мислење; ➤ да побара или да даде дозвола на некого или за нешто. 	<p>А) Јазични функции</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Привлекување внимание ▪ Искажување согласување и несогласување ▪ Поканување ▪ Честитање ▪ Изразување мислење ▪ Барање и давање дозвола 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Простите, извините, разрешите, здравствуйте, привет ... ❖ Будьте добры ... ❖ Это станция метро, ❖ Дайте мне пожалуйста ... ❖ Безусловно, разумеется, вы правы, я согласен с вами, я тоже так думаю ... ❖ Нет, напротив, как раз наоборот, ничего подобного, я не согласен с вами... ❖ Позвольте, разрешите пригласить вас на ... ❖ С удовольствием спасибо, с радостью, охотно ❖ Приходи-те, Зайди-те, Зайдём-те ❖ От всей души поздравляю ❖ Желаю счастья успехов здоровья ❖ Хочу поздравить с праздником, с днём рождения ... ❖ Алло! Слушаю вас ❖ Можно попросить Машу? ❖ Перезвоните! Плохо вас слышу! ❖ Я люблю музыку, спорт, катание ... ❖ Мне нравится твоя юбка. ❖ Разрешите, позвольте! ❖ Я могу вам позвонить домой? ❖ Можно поговорить с вами? ❖ Конечно!

<p>➤ Да го опишува своето опкружување: дом, населба, населено место...</p> <p>➤ да опишува облека;</p> <p>➤ да опишува пејзажи;</p> <p>➤ да ги изговара сите руски фонеме;</p> <p>➤ да обрнува посебно внимание на акцентот;</p> <p>➤ да ги изговара правилно оние фонеме кај кои акцентот влијае врз разбирањето.</p> <p>➤ Да побара да даде информација при прв контакт за: име, адреса, професија, интереси;</p> <p>➤ да поздравува/отпоздравува;</p> <p>➤ да се претставува себеси и други лица;</p> <p>➤ да образува татково име.</p>	<p>Б) Лексички единици 1. РУСКИ ЗБОРОВИ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Дом ▪ Училиште, училница ▪ Мојот град, мојата улица ▪ Театар, ресторан, хотел ▪ Јадење, продукти, вкусови ▪ Облека ▪ Работен кабинет ▪ Секојдневно опкружување <p>2. АЈДЕ ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ!</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Претставување ▪ Официјално и неофицијално запознавање ▪ Поздравување - отпоздравување ▪ Денови во неделата ▪ Татково име 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Что это? - Это дом. ❖ Кто это? - Это учитель. ❖ Это мой кабинет. Это телефон. Это компьютер. Это кассета. Это письмо. ❖ Это моя улица. ❖ Молоко, хорошо, ❖ Букви: Я - яблоко; Ю - юбка; Щ- щенок; Ъ, Ь, Ы, Ё. ❖ Русский алфавит <ul style="list-style-type: none"> ❖ Давайте познакомимся! ❖ Меня зовут Лена, а как тебя зовут? ❖ Петя ты знаешь Машу? - Нет не знаю - (Да мы уже давно знакомы) ❖ Разрешите представить вам; ❖ Познакомься, это моя сестра, ❖ Очень приятно, Виктор. ❖ Мне тоже. Ира. ❖ Добрый день - До свидания! ❖ Доброе утро - спокойной ночи! ❖ Привет - пока! ❖ Это Борис Николаевич
---	--	--

<p>➤ Да се оспособи да комуницира во едноставни професионални ситуации;</p> <p>➤ да изразува молба, благодарност;</p> <p>➤ да го опишува своето опкружување;</p> <p>➤ да поканува и одговара на покана.</p> <p>➤ Да се оспособи да комуницира во секојдневни едноставни ситуации;</p> <p>➤ да искаже сопствени чувства;</p> <p>➤ да искаже возраст;</p> <p>➤ да го опише својот физички изглед и оној на други лица.</p>	<p>3. <u>ОД КОЈА ЗЕМЈА СТЕ?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Главни градови и држави; ▪ Учество на меѓународни манифестации ▪ Искажување благодарност и одговор на благодарност <p>4. <u>КАДЕ ЖИВЕЕТЕ?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ План на стан ▪ Средување на стан ▪ Вселување во нов стан ▪ Средување на соба ▪ Мебел ▪ Честитање <p>5. <u>КАКВО Е ВАШЕТО СЕМЕЈСТВО?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Роднински врски ▪ Искажување на возраст 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Иван Петрович из Русија. ❖ Здравствуйте Иван Петрович! Как поживаете? ❖ Спасибо, хорошо. Рад Вас видеть. ❖ Я вам очень благодарен/ благодарна. <ul style="list-style-type: none"> ❖ Мы купили новую квартиру. ❖ Приглашаю тебя на новоселье. ❖ Я живу в трёхкомнатной квартире, на втором этаже. ❖ В детской комнате есть ... ❖ Диван, кровать, кресло ... ❖ Хочу поздравить с праздником, с днём рождения ❖ От всей души поздравляю ... ❖ Желаю счастья успехов здоровья ... <ul style="list-style-type: none"> ❖ Сын моей тётки - мой двоюродный брат ❖ Сын моей сестры - мой племянник ❖ Сколько лет вашей дочке? ❖ Дочка у меня взрослая ❖ Это не дочка, а внучка. ❖ Бабушка у нас ещё не старая.
--	--	--

<p>➤ Да умее да ги изразува своите ставови и размислувања по темата.</p> <p>➤ Да бара информации во продавница за облека: за цената, за начинот на плаќање; ➤ да опишува облека; ➤ да дава совети при купување; ➤ да дава упатства за употребување на некој апарат; ➤ да се обраќа со молба и да одговара на молба.</p>	<p><u>6. КОЈА Е НИВНАТА ПРОФЕСИЈА?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Професии и занимања ▪ Место на работа ▪ Соодветно образование <p><u>7. КОЛКУ ЧИНИ?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Продавници ▪ Цени ▪ Продукти ▪ Апарати ▪ Планирање на домашниот буџет ▪ Молба и одговор на молба 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Где вы работаете? - Я работаю в экспортно-импортной фирме. ❖ Кем вы работаете? - Я работаю экономистом в отделе маркетинга. ❖ Официант работает в ресторане. Он обслуживает гостей. ❖ Чем вы занимаетесь? - Я играю на рояле. ❖ Я оканчиваю политехнический институт. ❖ Наташа учится в институте. ❖ Мне работа нравится. ❖ Там готовят преподавателей русского языка <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ой, посмотри, какие красивые бусы! - Да, неплохие. ❖ Скажите, пожалуйста, сколько стоят эти бусы? - 25000 р. ❖ Дайте, пожалуйста, две булочки и батон хлеба. ❖ Маша! Смотри, кинокамера «Кварц»! Тебе нравится? ❖ Месячный приход в семье ... Мы платим за электричество, еду, телефон ❖ Покажите, пожалуйста, ... – Вот пожалуйста. ❖ У вас есть ... ? – Да есть.
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Да комуницира со комуникативните модели предвидени за оваа возраст; ➤ да искажува благодарност; ➤ да искажува забрана. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Да умее да ги изразува своите ставови и размислувања по темата; ➤ да знае да се обрати по телефон; ➤ да изразува мислење; ➤ да применува комуникативни модели во рамките на јазичките модели предвидени за оваа тема. 	<p><u>8. ПОКАЖЕТЕ МИ ГО ГРАДОТ!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Во пошта ▪ Биро за информации ▪ Искажување на можност и неможност за вршење на дејство ▪ Обраќање со молба и совет <p><u>9. ПРИЈАТЕН АПЕТИТ!</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Национални руски и македонски јадења ▪ Рецепти ▪ Искажување на датум и час ▪ Искажување желби и здравици 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Мне нужно отправить письма. ❖ Скажите, как доехать до гостиницы «Россия»? ❖ Вам надо ехать на пятом автобусе. ❖ Здесь можно перейти улицу? - Нет, нельзя. ❖ Простите ... ❖ Будьте добры, скажите ... ❖ Я советую вам (тебе) ... <ul style="list-style-type: none"> ❖ Что вы возьмёте на первое? - Бульон. ❖ А на второе? - Котлеты с картошкой. ❖ Что вы хотите взять на десерт? - Мороженое. ❖ Алло! Это ресторан «Ориент»? - Да слушаю вас. ❖ Который час? - Семь часов сорок пять минут. ❖ Я предлагаю тост за хозяйку!
--	---	---

	<p>Б) Граматички содржини</p> <p>ФОНЕТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Согласные и гласные буквы и звуки; ▪ Твердые и мягкие согласн. звуки; ▪ Сравнение русской фонетической системы с фонемами родного языка; ▪ Чередование согласны <p>ГРАМАТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Существительные <ul style="list-style-type: none"> - единственное и множественное число - родительный падеж - предложный падеж - творительный падеж - винительный падеж - дательный падеж ▪ местоимения <ul style="list-style-type: none"> - личные - притяжательные - склонение ▪ наречия <ul style="list-style-type: none"> - места и образа действия - особенности наречия в русском языке как части речи 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ А, Э, Ы, О, У ❖ Я, Е, И, Ё, Ю ❖ Писать - я пишу ❖ Любить - я люблю <ul style="list-style-type: none"> ❖ стол-столы, ❖ дом-дома, ❖ Он из Москвы. ❖ Он живёт в Москве. ❖ Он хочет стать профессором ❖ Мы поедем в Москву ❖ Татьяне 14 лет. <ul style="list-style-type: none"> ❖ Я, ТЫ, ОН, ОНА, ОНО, МЫ, ВЫ, ОНИ. ❖ МОЙ, ТВОЙ, НАШ, ВАШ. <ul style="list-style-type: none"> ❖ Завтракают русские как правило дома. ❖ Нам было весело и уютно.
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ числительные в русском языке - количественные - порядковые - Правописание и склонение ▪ Глагол - неопределенная форма - возвратные и переходные глаголы - настоящее время - спряжение - особенности спряжения некоторых глаголов I и II спряжений. - прошедшее время - правила образования прошедшего времени - глаголы движения идти-ходить; ехать-ездить ▪ прилагательные - образование и склонение - родовые окончания имён прилагательных 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ С вас 55 рублей. ❖ Мы живём на пятом этаже . ❖ Я люблю читать.. ❖ Летом мы купались в озере. ❖ Мама готовит обед. ❖ Ты хорошо говоришь по-русски. ❖ На первое я возьму борщ. ❖ Я встаю в 7 часов. ❖ В магазине мы купили чемодан. ❖ Я иду в театр. ❖ Каждый день я хожу в школу. ❖ Я еду в Скопье. ❖ В мае мы ездили в Москву. ❖ Я прочитал интересный роман. ❖ Это дорогая картина. ❖ Блюдо очень вкусное.
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; ➤ да развие љубопитност и интерес кон другите култури; ➤ да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; ➤ да развие вештини за воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање на меѓукултурна толеранција и разбирање. 	<p>В) Интеркултурни содржини</p> <p>Во рамките на посочените теми учениците треба да ги збогатуваат познавањата за сопствената култура и постоење, да се здобиваат со знаења од социокултурниот живот на нивните врстници од Русија преку автентични: приказни, песни, стихотворби, игри, празници, обичаи, традиции; да ги збогатуваат познавањата за сопствената култура и постоење.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Очень рад, господин Ивич, Рад вас видеть в Москве. ❖ Разрешите претставить вам инженера Петрова. ❖ Рад с вами познакомиться. ❖ Господин Сакато из Японии. ❖ Добро пожаловать господин Сакато. ❖ Рене Леже из Парижа, из Франции. ❖ Киев столица Украины. ❖ Хозяйственные расходы в России и в Македонии. ❖ Я нарисую план района и улицы в котором я живу. ❖ Городской транспорт в Македонии и в России ❖ Это открытка млого города, а это открытка Москвы. ❖ На открытках мы видим ❖ Тебе нравится открыткаосква? ❖ Я советую вам ехать на автобусе. ❖ Как доехать до площади Македония? ❖ Как узнать где находится новый театр? ❖ Когда в Македонии отмечают Рождество? – ❖ 7ого января. ❖ И в России тоже.
---	---	---

4. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да му помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на применетата лингвистика, педагогија и психологија, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на рускиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за прва година предвид се земени содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во прва година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрирано поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Фокусот на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитува возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербално-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно-просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различните форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по руски јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, по странски јазик не можат да се издвојат, односно не е можно да се планира бројот на часови по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со зголемена експликација на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: Слушање и Читање со разбирање, Зборување како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција како и компонентата Пишување.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училница) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по руски јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училницата, да ги запознава со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- касетофони/касети со текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредната околина - предмети во просторијата каде се изучува рускиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- списанија за наставникот.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следење на постигањата на учениците

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките за проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со осум оценки во текот на учебната година (четири оценки во првото и четири во второто полугодие). Од вкупно осум оценки, три ќе се базираат на тест, а другите пет ќе се базираат на усни, комуникативни проверки. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште во почетокот на учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување на час, изработка домашни задачи. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведи Европското јазично портфолио кое придонесува учениците да ја развијат свеста како учесници во наставниот процес. Портфолиото ги води кон сфаќањето на учењето како процес на стекнување на знаења и вештини во кои активно учествува ученикот. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување и учење на странскиот јазик.

На крајот на прва година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка. Последиците за ученикот во случај на неуспех ќе бидат во согласност со општата регулатива за средно образование во Република Македонија.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните исходи.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните исходи од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаење што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредување на нивоата на знаења и вештини на учениците од прва година на средното образование.

НИВО	Тема 1: РУСКИ ЗБОРОВИ
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува прашални форми за лице и предмет. • Препознава основни податоци за дадената лексика. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот. • Разликува акцентиран од неакцентиран слог.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Ги разбира прашањата од соговорникот за лице и предмет.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Илустрира кратко слушнат опис за некој предмет или лице.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст • Пополнува формулар со лични податоци. • Пишува краток едноставен текст со опис на местото на живеење и околината, за сувенири, продукти, облека... • Пишува краток едноставен текст со основни информации за дадената лексика.

НИВО	Тема 2: АЈДЕ ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМЕ
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава основни лични податоци за соговорникот. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации при први контакти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст. • Пополнува формулар со лични податоци. • Пишува краток текст со лично претставување или претставување некој друг.

НИВО	Тема 3: ОД КОЈА ЗЕМЈА СТЕ?
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава основни лични податоци за соговорникот. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации при први контакти. • Игра по улоги во ситуација при учество на некој меѓународен настан.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Пополнува формулар со лични податоци. • Пишува краток текст со лично претставување или претставување некој друг. • Пишува кратка порака или писмо во кое ја искажува својата благодарност.

НИВО	Тема 4: КАДЕ ЖИВЕЕМЕ?
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Разбира упатства за функционирање на некој апарат.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при поканување/одговарање на покана.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Пишува краток едноставен оглас. • Селектира информации од краток текст за покана, вид на покана, место, време. • Пишува кратки пораки (за поканување/прифаќање или одбивање на поканата). • Пишува кратка едноставна честитка по повод некој празник. • Пишува краток едноставен текст со опис на местото на живеење и околината.

НИВО	Тема 5: КАКВО Е ВАШЕТО СЕМЕЈСТВО?
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава основни лични податоци за возраста на соговорникот. • Именува делови од телото при опис на својот физички изглед и оној на други лица. • Обнови познавања за роднинските врски.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Појаснува ликови од семејни фотографии. • Споредува личности различни по возраст.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации при контакти после подолго време.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Селектира информации од краток текст за покана, вид на покана, место, време. • Пишува краток едноставен текст со опис на своето семејство.

НИВО	Тема 6: КОЈА Е НИВНАТА ПРОФЕСИЈА?
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Идентификува професии според тип на образование. • Определува професија според работните обврски.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Споредува професии, работни обврски и место на работа.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при разменување информации за својата идна професија.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Селектира информации од краток текст за професии, работни обврски и место на работа. • Пишува краток едноставен текст со опис на некоја професија.

НИВО	Тема 7: КОЛКУ ЧИНИ?
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот. • Именува облека, продукти, апарати. • Именува цени на облека и продукти, апарати.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Разбира упатства за функционирање на некој апарат.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација на купување облека или продукти во продавница. • Игра по улоги во ситуација на планирање на домашниот буџет. • Игра по улоги во ситуација кога се обраќа со молба и да одговара на молба.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојдневниот живот. • Селектира информации од краток текст за професии, работни обврски и место на работа. • Планира семеен буџет (приходи и трошоци). • Следи упатство за употреба на некој апарат.

НИВО	Тема 8: ПОКАЖЕТЕ МИ ГО ГРАДОТ!
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Разбира кратки едноставни совети. • Ги разбира прашањата од соговорникот на тема „Покажете ми го градот“.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација кога бара или дава информации. • Употребува учтиви зборови при обраќање со молба.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Селектира информации за видови на транспорт. • Пишува краток едноставен совет. • Пишува едноставна парола за забрана.

НИВО	Тема 9: ПРИЈАТЕН АПЕТИТ!
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот. • Разликува учтиво од неформално обраќање. • Именува руски и македонски национални јадења.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално и детално кратко слушнат опис. • Разбира невербални елементи во комуникацијата. • Разбира кратки едноставни здравици. • Ги разбира информациите од соговорникот на тема „Пријатен апетит“.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги при ситуација кога е во ресторан. • Игра по улоги во ситуација кога прима или оди на гости.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст од секојднениот живот. • Селектира информации за видови специјалитети. • Пишува краток едноставен рецепт за омилено јадење. • Пишува кратка едноставна здравица.

Таксономия Блума предлагает классификацию задач, устанавливаемых педагогами ученикам, и, соответственно, целей обучения. Умения и навыки в когнитивной области касаются знания, понимания и критического мышления. Здесь выделяются шесть уровней.

Уровни учебных целей	Конкретные действия учащихся, свидетельствующие о достижении данного уровня
<p>1. Знание Эта категория обозначает запоминание и воспроизведение изученного материала - от конкретных фактов до целостной теории.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - воспроизводит термины, конкретные факты, методы и процедуры, основные понятия, правила и принципы.
<p>2. Понимание Показателем понимания может быть преобразование материала из одной формы выражения - в другую, интерпретация материала, предположение о дальнейшем ходе явлений, событий.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - объясняет факты, правила, принципы; - преобразует словесный материал в математические выражения; - предположительно описывает будущие последствия, вытекающие из имеющихся данных.
<p>3. Применение <i>Эта категория обозначает умение использовать изученный материал в конкретных условиях и новых ситуациях.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - применяет законы, теории в конкретных практических ситуациях; - использует понятия и принципы в новых ситуациях.
<p>4. Анализ Эта категория обозначает умение разбить материал на составляющие так, чтобы ясно выступала структура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вычленяет части целого; - выявляет взаимосвязи между ними; - определяет принципы организации целого; - видит ошибки и упущения в логике рассуждения; - проводит различие между фактами и следствиями; - оценивает значимость данных.
<p>5. Синтез Эта категория обозначает умение комбинировать элементы, чтобы получить целое, обладающее новизной.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пишет сочинение, выступление, доклад, реферат; - предлагает план проведения эксперимента или других действий; - составляет схемы задачи.
<p>6. Оценка Эта категория обозначает умение оценивать значение того или иного материала.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - оценивает логику построения письменного текста; - оценивает соответствие выводов имеющимся данным; - оценивает значимость того или иного продукта деятельности.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за прва година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за прва година на средното образование.

Се препорачува, заради полесен визуелен контакт помеѓу учениците, за да слушне добро што се зборува и најоддалечениот ученик, да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при драматизација).

9. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува, се искажува користејќи фрази и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува куси насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, писмо, опис, честитка), со правилна примена на интерпункциските знаци;
- има информации од културата на земјите со руски говорен јазик и други словенски земји;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Завршени студии по руски јазик и литература – наставна насока, VII¹.
- Завршени студии по руски јазик и книжевност, VII¹.
- Завршени студии по руски јазик и литература - друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹.

ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *руски јазик* како втор странски јазик за I година четиригодишно средно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

бр. 12-2626/1 од 17.02.2015

Министер

Abdilaqim Ademi

Изготвил: работна група, координатор Трајче Ѓорѓијевски, раководител на одделение

Контролирал: Трајче Ѓорѓијевски, раководител на одделение

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор